

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A szabad gondolat.

A fővárosban Szabad gondolkodók egyesülete cím alatt új egyesület alakult.

Volt rá szükség, vagy nem volt? ne kérdezzük; mert létesülésének ténye Fichte szerint szükségessége mellett szól, hisz ha nem lenne szükséges, nem létesült volna. Szenteljünk inkább annak a kérdésnek egy pár pillanatot: mik lesznek az új egyesületnek valószínű következményei?

Az egyesülés erőösszetétel olyan célok elérésére, amelyek egyéni erővel el nem érhetők. Az egyéni erő által is biztosítható cél nem kíván egyesülést. Ez tiszta és világos dolog. Már pedig ebben az esetben olyan cél elérésére történik a szervezkedés, mely egyéni erővel is elérhető; sőt csakis így érhető el. Ugyanis a gondolat, mint ilyen a legsajátabb, a leg egyénibb dolog, a mi csak elképzelhető. S e gondolat mindig szabad. Sőt el sem képzelhető másképpen. Tulajdonképpen nincs is más szabadság ebben a mi szabadság után kiáltozó társadalmunkban, mint a gondolat szabadsága. A gondolat szabadsága érdekében tehát semminemű szervezkedésre szükség nincs; sőt minden szervezkedés ellensége a gondolat szabadságának, miután egy gondolat, egy irány terjesztését és megvalósítását célozza, melyet erőhöz kíván juttatni, hogy majdan azon irányba terelje a cselekvést. Végső eredményében minden szervezkedésnek a cselekvés befolyásolása a célja.

Nem képez kivételt a most létesült egyesület sem. A szabad gondolatot akarja terjeszteni s nem a gondolat szabadságot, (a mi felesleges is, lehetetlen is.)

Ha már most azt kérdezzük, *melyik* az a szabad gondolat, melyet terjeszteni kell, kérdésünkre annyi feleletet haphatunk, a hány a gondolkozó ember; mert mindegyik szabad gondolatnak tartja a maga gondolatát. A szabad gondolkozók társaságában olyan emberek egyesülnek, a kik csatlakozásuk ténye által már eleve lemondottak a — gondolat szabadságáról. Lemondottak azért, hogy a vezetők által kifejezett gondolatokat ruházzuk fel a szabad gondolat köntösével; az erő összetétel által azoknak súlyt kölcsönözzenek.

Mik az új egyesületnek a vezető gondolatai, azt ma még teljes szabadsággal meg nem állapíthatjuk, mert az elnök beköszöntője e tekintetben kellő tájékozást nem nyújt (a gondolat szabadságot hangoztatja.) Hogy tájékozódhassunk addig is, míg az új egyesület tettei tájékoztatnak, meg kell tekintenünk a mintákat, azokat a külföldi szabad gondolkozók egyesületeit, amelyeknek példájára a mi egyesületünk keletkezett.

A külföldi szabad gondolkozók egyesülete szabad gondolat gyanánt csak az olyan gondolatot hajlandó elfogadni, mely a közfelfogással ellentétben van, melynek vallása, terjesztése éppen ezen ellentétből fogva a hitvallónak, terjesztőnek a közfelfogással való szabad szembe szállását jelenti. A külföldi példák azt mutatják, hogy a szabad gondolkozók a vallásos világnézettel szembe helyezkednek s így a keresztyén hit megdöntésén munkálnak. Minden jel oda mutat, hogy a mi szabad gondolkozóink is erre az útra fognak ráterenni. Csak először megerősödnek. Tagjaikat szabad gondolataik félretételére, a vezetők gondolatainak átvételére rábírnak. Azután következik a cselekvés; vagyis az ellenkező gondolatokat val-

lőknak háttérbe szorítása, az új világnézet győzelmének biztosítása.

Czél-talan dolog kérdezni, van-e nekünk szükségünk a vallás ellenes eszméknek terjesztésére; az új hitnek szítására. Hiába mondjuk, hogy nem szükséges, sőt káros, mert az új világnézet megfelelő ellenértéket nem nyújt az Istenség megdöntött hitéért s mindazért, a mi e hittel egybe van forrva; az új egyesület meg van és terjeszteni fogja a hitet tagadó, azt megdönteni akaró új hitet. Ellene mit sem tehetünk egyebet, minthogy védjük a mi erősségünket a tiszta keresztyén hitet s amaz erkölcsi kincseket, amelyek ezen hitből származtak. Védjük tudással, az igazság bátor hirdetésével és mindenekfelett: keresztyéni hitből folyó *élettel*.

Ember János.

Isten országa.

IV. Isten országa polgárainak ismertető tulajdonságai.

8. Felolvasta Péchy Árpád lelkész, a brassói egyház vallásos estélyén.

Keresztyén testvéreim! Előző alkalommal előadtam, hogy Isten országa megvalósulásának akadályait életutunkból saját magunk kell, hogy elhárítsuk. Azért mindig szemünk előtt lebegjen az élet ama nagy törvénye, hogy a földi lét nem játszó hely, hanem iskola; az élet nem pihenés,

hanem nevelkedésre való idő. E földön minden tehetségünk, gyakorlat által nő. Ezért mondja a szentírás is Jézus gyermek koráról, hogy tanult engedelmességni és így gyarapodott bölcsességben, Isten és emberek előtt való kedvességben.

Az öntudatos keresztyén tehát tudja, hogy küzdelem az erény pályabére, azért sohasem panaszol az élet gondjai, kísértései miatt. A keresztyénhez nem illő a zugolódás, a kétségbeesés, mert a legyőzött életnehézségek közelebb vezetnek a legfőbb jó forrásához, Istenhez.

A Krisztus követőjének kötelessége saját jól felfogott érdekében szorgos igyekezettel kutatni azt, hogy Isten országa polgárainak mik az ismertető tulajdonságai.

Keresztyén testvéreim! Az újszövetség tanítása szerint az igazi keresztyén embernek főjellemvonása: a kitartó és fáradságot nem ismerő imádkozás. Földi életünk napjaiban, ugyan miben mutatható ki közvetlenebbül a mennyei Atya iránt érzett ragaszkodásunkat, mint a lankadást nem ismerő imádkozásban? Az igaz keresztyén, a ki Krisztusban új teremtménynyé lett, úgy él, hogy lelkiösmérete nem vádolhatja az imádkozás elhanyagolásával. A hívó embernek az imádkozás életfeltétele; olyan szükséglete, mint a lélegzet vétel. Az imádkozás emlékezteti az embert arra, hogy egy égi hatalom tartja fenn és áldja meg földi életünket. Ne feledjük azért, hogy az imádkozás nem csak hitvallomás tétel arról, hogy mi Isten gyermekeinek érezzük magunkat és mi mennyei Atyánkra megszűnés nélkül gondolunk;

TÁRCZA.

Kicsiripelték a madarak.

3

— Irta: Pásztor. —

Mintha ezer kicsi fekete ördög vette volna egyszerre Pistit körül s most lekuporodva, majd magasra ugrálva verték össze tenyerüket és vigyorogva kiáltották: »gyáva! gyáva!!« Pistit előntötte a méreg, elfogta a szenvedély, fenyegetőleg felemelt karjával hadonázva, kiáltott: »no hát megmutatom én, hogy nem vagyok gyáva!«

Másnap reggel hátborzongató hír szaladt végig a falun és fogta el babonás félelemmel a lelkeket. Az egyik rémüldözve visszaszaladt, a pásztor hozta a hírt, hogy: az egész tehéncsorda megbolondult. Mikor az állatok a Csonkatorony aljába értek, hirtelen elkezdtek szaglálózni, fejüket hol magasra emelve, hol a földre dugva le. Majd az első farkukat felemelve csődültek össze egy kóhalom körül, hol lábukkal kaparva, hol szarvukkal szurkálva a földet. Szőrük felborzult, szemük kidülledt, szájuk tajtékzott és iszonyatosan bögték. A hátul levők hasonló izgatottsággal sorakoztak utánuk. Mintha lába mindeniknek erősen bevett czövekké vált, vagy éppen gyökeret vert volna: nem lehetett kimozdítani helyökből. Hiában törték össze botjaikat a sóbálványá vált

állatokon a pásztorok. A hegyekről visszaverődő rettenetes bögés lehallszott a faluba, honnan tömegesen vonult fel a nép bámulni és segíteni a pásztoroknak.

Minden hiában volt. Már a kisbiró ki is mondotta a szentenciát, hogy itt a jó Isten sem segít, hanem oláh papot kell elértemteni, ha a föld fenekéről is, mikor az egyik kezes-gazda előre kerülve a megbomlott állatok mellett, a földön vérfoltokat fedezett fel. Mindjárt tisztában volt a helyzettel. Itt vér folyt, valami szerenssétlenség történt csak nem rég és a friss vér szaga vette el az állatok eszét. Mindjárt ki is adta a jelszót a barmokat hátul még mindig ütlegelő férfiaknak; »észszel atyafiak! észszel s nem erővel!« Aztán vissza ment és észszel rendezte a dolgot. Két-két erős ember megfogta egy-egy állatnak a szarvát, hogy visszatérítsék. Ez is nehezen ment, de mégis csak ment. Igaz közel volt a dél, mikor visszaterelhették a megrökönyödött állatokat, aztán felverték egy más völgyön, az Egerpatakán.

Mindjárt kiderült, hogy a kórákás alatt, melyen a barmok tullépni teljességgel nem akartak, nagy vértócsa van. Borzongva állották az emberek körül. Némelyeknek hamar feltűnt valami véres horzsolás a porondban a malomárok felé. Kutatni kezdtek abban az irányban és a mikor egy résznek az tűnt fel, hogy a kecske-csorda pásztor nélkül szálingóz az oldalon, addig az első egy lombbal berakott, agyonvert emberre akadtak a malomárok martjában.

hanem egyszersmint az imádkozás a mi egyéni benső erőnk is, a mely segít és véd az élet harczaiban.

Az imádság segítő erő, mert nyilvántartja öntudatunkban, hogy velünk munkálkodik az Isten. Az imádság védő erő, mert véle felfegyverkezve győzelem reményével harcolhatunk legnagyobb ellenségünk: a bűn ellen.

Az imádság éltet mint a nap, növel mint a langyos nyári eső. Az imádság nem hagyja lankadni, elsorvadni erőnket, hanem életet önt belénk, hogy nevedhessünk Krisztussal az Isten és emberek előtt való kedvességben. A ki azért minden nap kéri az Atyát, hogy: »Ne vess el Uram engemet a te orczád elől, de taníts a te utaidnak törvényére, adj belém mindenek felett: bölcs szívet és alázatos lelket!« A ki így imádkozik és jár is az Urnak utáiban, annak kérése meghallgattatásra talál és az ő napjaiban nagy boldog lesz bizonynyal.

Üdvözítőnk »A hamis bíró«-ról szóló példázatában — Luk. 18 r. 1—8 v. — tünteti ki, hogy az Isten igaz az ő ítéleteiben és mint ilyen, megszabadítja a hozzá ragaszkodó hívőket. Megszabadítja, de nem a hogy a hamis bíró szabadította meg az ő ellenségétől az özvegy asszonyt, csak azért, hogy tőle meneküljön, — hanem atyai szeretetből. Mert az Isten maga a szeretet, ezért a keresztyének főkötelessége, teljes bizalommal és kitartással kérni a mennyei Atyát a segedelemért; de mégis megnyugodni szent végzéseiben gyermeki önmegadással.

Rögtön felismerték benne Miskát, a kisebb kecskepásztort. Az alig kétszáz lépésre lakó molnár felesége rémüldözve beszélt, hogy a Csonkatoronyban a halálmadár egész éjjel kuvikolt, mikor pedig reggel a tehént fejte, behallszott az istállóba valami jajgatás, kiabálás.

A férfiak szitkozódottak, lázongtak, a fejrőnépek sápitoztak, renyekedtek és egy óra mulva az egész falu tudta, hogy az a jószerű Kész Pisti agyonütötte a nyomoru öcsesét.

A dolognak egészen természetes menete volt, hogy Kész Pisti csakhamar a hüvösre került. Hiába esküdözött menyre-földre gonosz Delilája, hogy Pisti tegnap óta nagy forróságban van, ki sem mozdult a házból, ő, maga a tulajdon két kezével rakta tormalevéllal borogatta hideg vízzel a homlokát: a csendőrök nem hitték el a mesét és szép szerével bekisérték. Nyomba nmegejtette Fésüs Mária is, hogy reá sem biztató a kilátás Kereket oldott; a következő éjjel bucsuzó nélkül vette maga elé, a sósmezői utat. Gondolá, hogy nem éri szemrehányás a bucsuzás elmulasztásáért.

A szerencsétlen Pisti megátalkodottan tagadt a törvény előtt. Mikor a szemébe mondták a szomszédok a Fésüs Máriával való tanakodását és az öcsésével való czivakodását, még ő állott az erdőfelől. Vádaskodott, hogy Bordásné azért beszél, mert a maga leányát akarta volna rátukmálni. Kurtáné pedig azért, mert Miska nekik

Jézus »Az esdeklő szomszéd«-ról szóló példázatában is — Luk. 11 r. 1—13 v. — igen szépen kimutatja, hogy Istennek irányunkban mily gyöngéd atyai szive van.

A példázat szerint egy szegény utas bekopogtat éjnek idején egy hajlékba. A házi gazda szívesen fogadja, meg is akarja vendégelni, de mivel kenyere nincsen, átmegy a szomszédba barátjához, hogy tőle kérjen kölcsön kenyeret. A fősvény szomszéd először tagadó választ ad, majd mentegézőzik, de a kérő meg nem szünik addig, míg a fősvény végre is megunja a zaklatást és nem teljesíti kérését.

Keresztyén testvéreim, napjainkban is gyakran látunk olyan baráti segedelmet, a melynek forrása nem a szeretet, hanem az önzés. És mégis az élet nehéz harczaiban a küzdő ember el nem csügged: harcol, verejtékezik, kér, könyörög, megtagadja önmagát, leküzdí sokszor igen-igen fájoan sajjó, méltatlanul kapott sérelmeit, mert küzdelmeiben nemcsak magára gondol, hanem a szent ügyre, melynek szolgálatában áll és azokra, akiket az Isten reája bizott s neki adott. Péládatunk erős biztatást foglal magában a harcoló isten-embere számára, melyből megtanulhatjuk mindnyájan, hogy ha valaki ez önző világban is célt ér a kitartással, hogy ne érne célt a keresztyén a jó Isten előtt, a ki tökéletes szeretet? Üdvözítőnk megragadó szépséggel emeli ki, hogy Isten nem egy megközelíthetetlen hatalom, nem egy égi bálvány, de egy tökéletes személyiség, kinek irányunkban atyai szive van. Az Isten ezer

hordogatta a bocskorpénz feleslegét. De látni lehetett az alapjában becsületes emberen, hogy sül ki a szeme, mikor előadta a betanított mondókát.

Bizonytalanul, tétován hordozta szét tekintetét, mikor az elnök még egyszer komoly hangon tette fel a kérdést: »tehát azt állítod, hogy semmi sem igaz ebből és nem te verted agyon szegény testvéredet?« ... Már félig felnyitotta száját a hazug, tagadó feleletre, mikor nagy zajjal csiripelő verébsereg lepte meg az ablaknál levő orgonabokrot. A szerencsétlen embernek erre torkán akadt a szó. Neki veresedett, kikelt a képéből, a haja felállt, szeme kidülledt és az ablaknak ugorva, teljes erejéből elkezdett ordítani: »hess madár! csirip a madár!!« E percztől kezdve más szó nem hagyta el ajkát, mindenre csak ugrálva felelte: »hess madár! csirip a madár!!« A törvényszék hamar megállapította, hogy egy büntetését elvett, szerencsétlen örültel van dolga és elbocsátották.

E közben pedig a faluban minden zökkenés vagy hiány nélkül kitisztult a dolog históriája. És pedig úgy, hogy azon a rettenetes reggelen csakugyan ment Pisti is a csordával. Mikor a Csonkatorony aljába értek, Pisti rá szólott volna Miskára, hogy ő tovább nem vár, Ne ellenkezzék, hanem mondjon le a házról, mert Mária sem akar vele lakni egy fedél alatt. Az alkalom is meg van. Futásfalvára éppen keresik a kecskepásztort. Szegődjék oda, hogy ő élhessen csendesen Máriával.

irgalommal vesz minket körül, segít, hogy ellenségeinktől megszabaduljunk és mindenk felett segít, hogy legnagyobb ellenségünket: a bűnt legyőzzük. Ezek leküzdéséhez pedig kegyelem kell és irgalom, ahhoz, hogy a rosszat meggyőzhessük jóval. Isten végéremehetetlen kegyelmével új erőt lehelt belénk, hogy képesek lehessünk küzdeni a bűn ellen és legyen élő reménységünk a bizonyosságban, hogy a mi erőtlenségünket kípótolja az égi irgalom, mind a diadalomig. Van-e hívő kebel, a kit e boldogító tudat szent öröme ne hangolna.

Tovább menőleg Üdvöztőnk ismét »A két adós«-ról — Luk. 7 r. 36—48 v. — szóló példázatában a mennyei Atyának egy bolgogító titkát tárja fel. E példázatában is a hitelezőt az adóság elengedésére nem az érdem, hanem a részvét indítja.

Mennyire félreértik azok Jézust, a kik úgy vélekednek, hogy ő a lábainál töredelmeskedő asszonynak azért bocsátotta meg bűneit, mert látta, hogy az iránta érzett szeretetét tetteben is megbizonyította. Jézus a bűnös asszony szeretetét a megnyert bűnbocsánat bizonyosságának tekinti és nem okának. Kéz alatt fekvő példázatunkban is nem azt kérde az Ur, hogy melyik adós szerette a hitelezőt jobban, hanem hogy melyik adós fogja

De Miska felháborodással utasította el: Ő abból a házból a melyikben született, kivált, hogy ahhoz tulajdon jussa van, élve ki nem költözik senki kedvéért. — »No ha nem, hát itt döglesz meg kutya« — ordított Pisti — és ugyanakkor nagyot csattant botja a szegény Miska fején. Elesett a szerencsétlen és a földről, megrettenve az ismét felemelt bottól, esdekelve kiáltott újra fel: »Pisti, gondold az Istenre, mit érsz vele, ha agyonütsz? Te sem használod a házat, mert a sánczon (Szamosujváron) rothadsz el«. — Nem rothadok, mert nem tudja meg, nem látja senki, hogy ki ütött agyon.« — E pillanatban madársereg repült a Csonka-toronyból a völgy felett át és a boldogtalan csak ennyit tudott még fájdalmasan kiáltani: »ne hidd Pisti: kicsiripelik a madarak,« a mire újra suppan a bot és Miska örökre elnémult.

Csakugyan a madarak csiripelték-e ki vagy tán a molnárné is tanuja volt az esetnek s tőle tudódott ki: én azt nem tudhatom. Elég az, hogy az egész falu így tudta a történetét. De nem bántotta senki, inkább szánta mindenk. Csupán a pajkos gyermekek mutogatták neki: »ne Pisti a madár!« És ő évek során üldözte ugrálva a csiripelő madarakat.

Azt sem tudom, hogy az elborult lelki nyomoréknak sikerült-e öntudata előtt mindig elriasztani a madarakat, melyektől félt, hogy kicsiripelik rettenetes bűnét; de azt tudom, hogy mindnyájunk felett ott repkednek szüntelen a lelki ismeretnek ama csiripelő madarai, melyeket elhessegetni, elhallgattatni nem lehet. Vigyázzunk azért minden cselekedetünkre, nehogy kétségbe ejtővé vállják ránk nézve ezeknek hangja.

(Vége)

jobban szeretni: az e, a melyiknek többet, vagy az, a melyiknek kevesebbet engedett el? A hitelező nem azért engedi ei a tartozást, mert az adósok szerették őt, hanem, hogy ezek szeretni fogják őt, mert tartozásaikat elengedte. A hitelezőt semmi más nem indította az engedékenységre, egymagában a szájalom és könyörület.

E kép tárja fel előttünk a mennyei Atyának csodálatos kegyelmét, végéremehetetlen irgalmát!

Oh, mily boldog volt az a bűnös asszony, mikor hallotta az Üdvöztő szavait: »Megbocsátatnak a te bűneid!« Bizonyval az a bűnös asszony egyszer úgy véletlenül Jézus közelébe jutott és az ujjászületést hirdető szavak hatása alatt, megtért. Azután mindig lelki szemei előtt látta Őt, kinek ajkairól a váltság isteni üzenetét hallotta. Várta is az alkalmat, hogy háláját lelke nyugalmaért leróhassa. És ime, egyszer szemei előtt betért a Mester egy farizeus házába. Utána sietett és megváltóját elhalmozta hálás szive minden szeretetével.

Keresztyén testvéreim, e képben feltárul előttünk az evangelium ujjászülő hatalma. A világ fia beszélhet bármennyit is a boldogulás módjairól és feltételeiről, az élet mégis azt bizonyítja a példák millióival, hogy Krisztuson kívül nincsen váltság. És az igazak élete, kiknek Krisztus mindenkben minden, erős bizonyosság a mellett, a mit a szent irás tanít, hogy az ige, a mely kezdetben Istennel volt, a Fiuban öltött testet! Ezért hirdetjük mi protestansok, hogy az ember helyesen nem ismerheti és szeretheti Istent, míg meg nem ismerte és szerette a Fiut is; mert senki sem mehet az Atyához, hanem a Fiu által. Ezért predikáljuk mi templomainkban erős meggyőződéssel, hogy az igaz keresztyén embernek ismerető jellemvonásai közé tartozik a Krisztusi élet. A bűnös asszonyt is, a Krisztus iránt keblében felgerjedt szeretete tette új teremtményé és ez az új teremtettség adta vissza lelke békességét.

Azért testvéreim, ha óhajtjuk mi is ama boldogító lelki békességet, a melyet azután el nem rabolhat tőlünk-e világ: öltözzük fel a Krisztust, hogy éljen Ő mi bennünk és éljünk mi Ő benne; ekkor megértjük a mennyei üzenet boldogító nagy titkát, hogy: az Isten szeretet minket!

Midőn pedig Istenünket így megismertük, mi is, mint illő a keresztyénhez irgalmasságot cselekszünk, mert már akkor úgy nézzük az embereket, mint az örök irgalom gyermekeit és a mi testvéreinket.

(Folyt. köv.)

Aratás előtt.

Várjuk, várjuk az aratást,
Boldog szívvel várjuk;
A jó Isten nagy kegyelmét
Hő imában áldjuk,
Hogy nem hagyott kenyér nélkül,
Kivezetett a szükségből.

Nagy szükség is volt ez évben
A földnek a népén . . .
A mult évben kevés termett
Elszáradt mezején;
Az is silány, üszök lepett:
Kisajtolta a könnyeket!

Könnyek között, imádkozva
Várjuk az aratást;
A föld most egy rakott asztal
Adjunk ért' háladást,
Hisz Istenünk el nem hagyott,
A szükségben oltalmazott!

Szálljon is hát égre törő
Ima fel ajkunkról;
Mig az érett búzakalász
Lehullna sarlónktól;
Áldjuk az ég nagy Istenét:
Hirdessük a dicséretét!

H. Szántó István.

TILTOTT KÖNYVEK ELÉGETÉSE.

Isten igéje.

— A nagy vacsora. —

Lukács ev. 14. r. 16–24. v.

A keresztyén világ nagy ünnepeinek letün-
tével teljes világításban tűnik fel előttünk a váltság
munkája. Ugy tűnik fel előttünk szent hitünk,
mely csodálatos teljességében adatik számunkra

a szép nyári vasárnapokon s a mennyei Atya
hivogat bennünket áldásai élvezésére.

Nem csupán az uri szent vacsora kiszolgál-
tatására, hanem minden egyes istentiszteletünkre
lehet alkalmazni a jelzett evangéliumi lecke eme
szavait: »egy-egy bizonyos egyén szerze nagy
vendégséget és sokakat meghívott ahhoz.« Mennyei
eledellel tápláltatunk az imádkozás s igehir-
detés idejében s a mennyei vendégségre a Min-

denható Isten hívogat szent Fia által. Mindenek meg vannak ide hiva, az ut senki elől sincsen elzárva. A szolgák ma is fordulnak mindezekhez, hívogatván őket az evangélium szavaival: jöjjetek mindnyájan, kik megvagytok terhelve és el vagytok fáradva. Nem kell éhezni, sem szomjuhozni, Istennél minden étel és ital ingyen adalik.

De hát daczára a kegyelmes hívogatásnak, mi az oka, hogy oly kevesen hallják meg? Miért üresek a templom padjai, mikor az azt elfoglalók mennyei vendégek lehetnének? Azért, mert az emberek kezdik magukat mentegezni. Az egyik azért nem jön Istent imádni, mert szántóföldeket vásárolt és azt kell megművelni. Hát kinek az erejéből jut ahhoz, hogy megművelje földjét? Ki jutatta hozzá végső okon a föld birásához? A mindenható cselekedett vele jól. De e hálátlan elfelejti az adományozót az adomány miatt s nem megy el a mennyei vendégségre, hol kibuzoghatná háláját Isten színe előtt. Neki a szántóföldet kell megművelnie. Mintha bizony a föld elfutna tőle másnapig. Ismerjetez rá magatokra e példázatban, kiket a kapzsiság s a pénznek szerelme visszatart Isten házának szerelmétől. Ne bevételi könyved legyen a biblia, s ne a világ bűnös áradata ünneplésed részese, hanem emlékezzél meg a szombatnapról, hogy azt megszenteljed. Hiába mentegezed magad, Isten előtt nem mentheted bűnödöt.

A másik ember azért nem jár vasárnaponkint az Urnak mennyei vendégségébe, mert ökröt vásárolt s azokkal kell munkálkodnia. Ismerjetez e példázatban az üzletemberre, akinek nincs vasárnap, Istennek imádása, a családapára vagy anyára, ki gyermekeit is elrontja rossz vallástalan példájával s ott a panasz állandóan az ajkakon: házi teendőket kell végezni, nincsen idő a templomba járásra. Szóval úgy áll a dolog, mint az evangéliumi példázatban: ökröt vásároltál s munkát végeztetsz vele. De gondold meg embertársam, hogy még az ökröt is meg kell pihentetni olykor-olykor, s aztán te ember vagy Isten képére és halhatatlanságára teremtvé s lélekkel vagy megajándékozva. Nem akarsz talán úgy élni, ahogy ökrödöt sem volna szabad tartanod örökösön a testiség, földi gondokba való elmerülés közepette. Szép az igyekezet bizonyos fokig, de utóvégre is egy a szükséges dolog s az hiányzik, a mi okvetlenül nélkülözhetetlen annál, ki jó keresztyénnek akar neveztetni?

A harmadik pedig azért nem jön el vigadozni az Ur házába, mert feleséget vett s lakodalmat tart. Óh látod balgatag ember, a feleség nem akadály, jöjjetek mindketten megszentelni élteteket s Isten nevével megszilárdítani házaseleteteknek kötelékét. De jobban érezik igen sokan magukat a templomtól távol s az eredmény felhűlt családi élet, házasságtörés és elválás. Sokan nem érnek rá eljönni a templomi rövid istentiszteletre s nézzétek csak ezek bálók s korcsmai duhajkodások alkalmával legtovább kibírják, ezeknek mentegezőzése bűnös és hiába való s nem ér semmit Isten színe előtt.

De azért a mennyei ház asztalai nem maradnak vendégek nélkül. Mikor a zsidók megkeményítették szívüket, a pogányok előtt nyílt meg az evangélium kapuja. Ha a született keresztyének eltaszítják magukat Istenüktől, a megtért pogányok jutnak el az Örökkévaló igaz megismerésére s a hívők száma napról-napra növekszik.

Ne maradj ki te sem a meghívottak s hivatalosak sorából. Ma még nem késő, de holnap már az lehet. S ekkor mit használ a sok szántóföld, hizott ökör s a büntársaddá szegődött feleség? Akinek füle vagyon a hallásra, az hallja!

Nánássy Lajos.

Hazai krónika

— 1905. július 12. —

A törvényen kívüli állapotból még nincs kibontakozás. Br. Fejérváry Géza miniszterelnök a múlt héten kihallgatáson volt Ő felségénél, de semmi eredményt nem hozott. A Fejérváry kormány azonban most is reméli, hogy meg tudja csinálni a békét király és nemzet között. A míg a kormány minden egyes tagja fut-fárad a béke érdekében: addig a vármegyék és városok egymás után szavaznak bizalmatlanságot a kormánynak és tiltják el a tisztviselőket az ujoncz állításban és adószedésben való segédkezéstől. Őszig aligha lesz valamelyes fordulat a dologban, mert Ő Felsége Ischlben nyaral, s a miniszter urak is fürdőzni mentek.

Világkrónika.

Oroszországban a nép minden rétege között terjed a forradalmi irányzat. A czárt azonban leginkább a tengerész katonák lázadása rémitette meg, úgy, hogy többé nem bizik hajóhadában. A *Potemkin* hadihajó legénysége — melynek lázadásáról hirt adtunk volt — egyik román kikötőben leszerelt és megadta magát. A legénység szabadon bocsátatott, a hajót pedig a román kormány visszaadja az oroszoknak.

A Varsóban állomásozó gyalogezred tisztjei és legénysége között forrongás ütött ki.

A keleti harcztérről semmi hír nem érkezett.

Egyházi élet.

Csillag-föltétel. A zilahi reformátusok megújítás alatt levő ősi templomának tornyára a múlt vasárnap helyezték el a toronysüveg záradékát képező aranyozott gömböt és csillagot. Jól lehet az ünnepegről csak ugyanaz napon délelőtt tartott istentisztelet alkalmával vett tudomást a közönség, mégis temérdek néző jelent meg az érdekes és lélekemelő látványosságon. A cziinterem s a Kossuth-térnek meg a Temető-utcának a templomhoz torkoló részei zsufolásig tele voltak. Pont 4 órakor harangzugás jelezte a szép ünnepség kezdetét. Háromszoros harangozás után fölzendült a hivek ajkain: Te benned biztunk eleitől fogva; minek elhangzása után Kádár Imre h. lelkész, a toronyablak fölött rögtönzött szószékéről hosszabb, igen csinosan kidolgozott beszédet tartott, melyben a templom külső, bevégző ékeségeinek: a gömbnek, csillagnak és kakasnak jelentését ügyesen fejtegette, Hatalmas hangja messze csengett s a fejtegetés végén elmondott imája áhitattal töltötte be a sziveket. — Miután Terna György bádigos mestert felkérte a gömb és csillag elhelyezésére, ügyes munkás kezek szép csöndesen fölvták a két méternél magasabb, aranyozott vörös rézből készült, koszorúval övezett ékességet a magasba, hol Terna és két ácsmester azokat a torony árboczára helyezte. Rendes szokás szerint aztán áldomást mondtak a magasban s a kiüritett boros poharakat a mélybe röpítették. Most már magasan ragyog a csillag és a gömb, csak a kakas van még hátra, mely a templomnak ugynevezett huszár-tornyára fog föl-helyeztetni.

Hálás köszönet. Az elmúlt pünkösti szent ünnepeken körösi egyházközségünkben a »Lélek« csakugyan munkálkodott. Ugyanis, mint az egyházközség új lelkésze az ünnepeken látogatást tettem egyes hiveimnél, bemutatva az ujonnan beszerzett »Aranykönyv«-et is. És ekkor neveik megörökítésére s szegény házközségünk segélyezésére Dancs Ferencz és neje Hajdu Juliánna 200 kor, Pál Ferencz és neje Ördög Juliánna 100 kor., Dancs Mózes és neje Kozma Mária 100 kor., Özv. Nagy Lászlóné, Andók Klára, Nagy László és neje Bodola Ágnes 50 kor. kegyes alapítványt tettek. Ezenkívül megígérték, hogyha a jó Isten életüknek kedvez s napjaikhoz napokat told, egyházközségünkről ezután sem fognak megfélekedezni. Amidőn ugy az egyházközség, mint a magam nevében a kegyes adományokért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem a jó Istent, hogy számos éven át éltesse őket jó egészségben, békében, boldogságban, hogy nemes tetteiknek gyümölcsét még sokáig élvezhessék. Körös, 1905. június 20. Bartha János ev. ref. lelkész.

Halálozások. Pokoly József m. kir. pénzügyigazgatósági irodatiszt múlt hó 20-án reggeli 5 órakor, életének 64-ik, boldog házasságának 39-ik évében, hirtelen és váratlanul megszűnt élni. Az elhunytat özvegyén kívül 4 gyermeke és kiterjedt rokonság gyászolja. Az elhunyt kiváló, buzgó

tisztviselőben Pokoly József th. tanár atyánkfia édes apját gyászolja.

Ravasz Béla abodi ev. ref. lelkész, Ravasz János esperes fia és Ravasz Árpád jelenleg budapesti tanár testvére, életének 29-ik, boldog házasságának 3-ik és papságának 4 ik évében meghalt. Hült porait június 25-én nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra az abodi ev. ref. temetőben. A megszemorodott szülőknek és rokonoknak Istentől vigasztalást kívánunk.

Páduai Szent Antal.

Tóth Béla, kiváló író, ki a róm. kath. egyházhoz tartozik, a Pesti Hírlap július 9-iki számában »Páduai Szent Antal« czímen egy tárcza cikket irt. Az érdekes tárczából minden megjegyzés nélkül, ide iktatjuk a következő sorokat. Ez a pár sor minden magyarázat nélkül eleget beszél a Páduai Antal tiszteletéről, a minek fájdalom, még sok protestáns ember is hódol.

»A babonának az istenséghez köze soha sem lehet. S a babona az ő legrútabb káromlása. Mióta Zola a lourdesi csodának olyan cudar nagyot ártott, ügyes papok megcsinálták szegény páduai szent Antalnak, akit még Velenczében is elfelednek, ezt a renaissanczeát. Meglehet nem is volt széndékuk ilyen rútságot elkövetni. Csak új, hatásos, friss búcsújáróhelyre akartak szert tenni. A dolog ma úgy van, hogy páduai szent Antalnak ez a modern kultusza rosszabb minden középkori babonaságnál. Hitványabb, ostobább a Tetzl perselyénél. Mert annak a perselynek még meg volt az a logikája, hogy az ember vezeklés-képpen ad pénzt az egyháznak; s azért bocsátatnak meg a bűnei, mert fizetéssel fejezte ki töredelmességét. De ez a mai szentantalozás gyalázatoság. Az istenség fogalmának hallatlan megcsúfolása; és az emberi észnek szégyene. Kívánok valamit, aztán szerződést kötök szent Antallal: ha teljesedik a kívánságom, vagyis ha uraságod sikerrel terjeszti ügyemet az Úr elé, akkor tetszik kapni ennyi meg ennyi pénzt; ha azonban nem kedvező az elintézés, akkor nincsen honorárium. Egy szóval sem mondom, hogy ez a geseft nem becsületesebb valamivel a képviselői patikaügyeknél. Mert az kétség nélkül bizonyos, hogy páduai szent Antal az Úr elé terjeszti a kázust, persze pártfogó véleménynyel; s az már aztán ő szent felségétől függ: hogyan intézi el. A nagyságos képviselő úr azonban nem is viszi az ügyet a miniszter elé; meg sem kísérti terrorizálni vagy egyébként megkörnyékezni ő exczellenciáját. Vagyis simpliciter becsapja az ő okleveles gyógyszerészét. Páduai szent Antal nem ilyen ordináré. Ő, mint szerencsém volt mondani, mindig pontosan referál odafönt. Fölterjeszti, híven, az elveszett kulcsok, a vőlegények, a sorsjegyszámok, a futó lovak ügyeit; s örül, ha kedvező elintézést sikerül kivivnia; mert ez az ő kis polgári haszna.

Az istenségnek és az ő mennyei seregeinek ilyen felfogása gonosz oktondiság. Jól tudom, hogy a becsületes, művelt papság mindenütt küzd a babona ellen. De hiába. Kivált nálunk. Mert itt

kevés derék és magyar és szent célra jut annyi pénz, amennyi a páduai szent Antal kápolnájára jut. Műemlékeinket pusztítja az idő, ezer falunk szükölködik templom nélkül S a magyarság mégis oda küldi aranyát. Oda. Csak legalább azt lehetne tudni, hogy hova és mire?

Mai képünkhöz.

A reformáció utat nyitott a gondolat szabadságának. Az egyház gyámsága alól fölszabadult a tudás és ebből az emberiségnek igen nagy haszna lett. De, a római egyház sehogy sem szívelhette és szívelheti ma is, hogy az ő hitelveikkel ellenkező könyvek jelenjenek meg. Rómában jegyzéket vezetnek az ilyen könyvekről és a híveket eltiltják azoknak olvasásától. Régen az ilyen könyveket el is égették. Mai képünk éppen azt a jelenetet ábrázolja, midőn a papság a tiltott könyveket égeti el.

Vegyes hírek.

Kossuth Lajos Tivadar, a mult napokban, bátyja, Kossuth Ferencz látogatása végett, Budapesten időzött. Több ujság azt írja, hogy az őszön végleg haza költözik, annyival inkább, mert az olasz vasutakat, melynek ő igazgatója, államosítani fogják.

Pártoljuk a honi ipart. A sepsiszentgyörgyi első szövőgyár gyönyörű vászon, törölő, törülköző, lepedő mintákat küldött be Kolozsvárra, az Emkéhez. E minták d. e. 9—1-ig megtekinthetők az Emke hivatalos helyiségében. Tekintettel arra, hogy a gyár valóban üdvös versenyt fejt ki az osztrák iparral szemben, az Emke titkári hivatala felhívja a közönséget a minták megtekintésére s kér minden honleányt és honfiut, hogy a honi ipar támogatását tettel is felkarolni sziveskedjék.

Le a dualismusos czimzéssel! Ezen czim alatt *Veöreös* Jenő győri ügyvéd felhívást küldött szét az országban és arra hívja fel a kereskedővilágot, hogy czimtabláikon ezen túl ne használjanak német felírást is, *csupán magyart*. E dolog — így szól a felhívás — magában véve kicsinyességnek látszik, tényleg azonban nagy érzéketlenségünkre vall, hogy eddig is magunkat czimjelzésünkben nem közjogi önállóságunkban tüntettük ki, hanem a külföld előtt magunk dokumentáltuk fele magyar, fele német voltunkat, mintha csak az egységes »osztrák birodalomnak« volnánk fele alkatrésze. Tagadhatlan, hogy kereskedőink igen sokat tehetnek a tiszta magyar czimfőlirattal, nemzeti önállóságunk érdekében!

Az új nagyszebeni hadtestparancsnok. Probst Emil tábornagy, a nagyszebeni 12-ik hadtest parancsnoka nyugalomba ment. Helyét kisdemeteri Gaudernak József altábornagygyal töltötték be. Gaudernak altábornagy eddig a magyar honvédszázáság inspektora volt.

Az O. M. K. E. Székelyudvarhelyen. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület marosvásárhelyi kerülete évi beszámoló gyűlését 1905. augusztus hó 13 án Székelyudvarhelyt fogja megtartani, mely alkalomból az ország kereskedői a

székely anyavárosba érkeznek. Gyűlés után a társaság tagjai kirándulást tesznek a székely fürdőkre!

Óriási vihar és jégeső. E hó 7-én délután Mikefalva, Abosfalva, Deésfalva, Gógán, Gógánváralja, Erdőalja, Oláhokcsárd, Domáld, Zágor, Hundorf, Kőrös, Szászörményes, Szászszeben községek határait egészben, Harangláb és Fülelke határait részben tönkretette a jégeső. Tyuktojás, sőt ököl nagyságu jegek is hullottak. Járay Béla deésfalvi birtokost az Abosfalva és Mikefalva közötti uton érte az orkán. Bemeneült az utszélen fekvő korcsmába. Ebben a pillanatban azonban egy hatalmas roham a borzasztó viharok lekapta a korcsmaháznak az egész fedélzetét a gerendázzal együtt és oly erővel csapta le az udvarra, hogy minden része pozdorjává tört. A Járay egyik lovát pedig a leeső gerendák agyonütötték. Járait is súlyosan megütötte és megsértette egy gerenda. Rövid ideig tartott a vihar, de pusztításai mérhetetlen kárt okoztak.

Meghívó. Az udvarhelymegyei ev. ref. theologus ifjuság folyó év július hó 16-án, Székelykeresztúron, a »Korona« szálloda kerthelyiségében jótékonycélu zártkörű, műsoros táncestetélyt rendez. *Védnök nők:* Gyárfás Endréné, Dr. Lukácsffy Istvánné, Somogyi Albertné, Somogyi Istvánné. *Rendezőség:* Vajda Ferencz, sz. udvarhelyi ev. ref. pap, elnök. Kertész Lajos alnök. Péter Géza pénztáros. Bódi Dénes alnök. Deák Gábor, Kiss Károly ellenőrök. Benkő Ferencz, Biró Lajos, Csia Pál, Csog Sámuel, Dénes Dezső, Donáth László, Fancsali Sándor, Istók Sándor, Kiss Kálmán, Konrád György, Maksai Elemér, Máthé Sándor, Miklós Pál, Molnár József, Nagy Elek, Nagy József, Nagy Lajos, Pál Dénes, Sipos Árpád, Szabados József, Szabó Ferencz. *Zágoni István, r. b. tagok.* *Műsor:* 1. Nyitány: játsza a zenekar. 2. Felolvas: Vajda Ferencz ev. ref. lelkész. 3. Fuvola és piccoló szóló: játsza Valter Ferencz. 4. Szaval: Lengyel József. 5. Népdalokat játszik czimbalmon: Baczó Lajos ev. ref. lelkész, kíséri a zenekar. 6. Monológot ad elő: Mántó Annuska. 7. Hegedű szóló: előadja Macskássy László tanító. Előadás után táncz. Belépti díj: személyjegy 1 kor. 20 fill., családjegy 3 kor. Kezdeté este fél 8 órakor.

A szerkesztő postája.

Pásztor. A hiányzó számokat postára adtam. Az ígért dolgot elvárom Ámbár arról a tárgyról már adtam le több dolgot, de a mai világban nem árt, ha minél többet olvasunk a nagy Rákócziól.

L. Vizakna. Én csupán a hzmadik évfolyam 43, 44. számait küldhetem meg, a mit postára is adtam. A két első évfolyamot N. K. szerkesztette és Kolozsvárt adták ki, ott talán megkapod az abból hiányzó számokat.

Nőbarát. Az elbeszélés iránya egészen heljes, de ebben a formában nem közölhető. A versek közül válogatni fogunk, de ezeket is meg kell simítani, a mi részünkről nagyobb dolog, mint ujat irni Tehetség sugárzik ki mindenikből, s ha nevét tudjuk, közlünk is belőlük. Az egy koronát vettük és el fogunk vele számolni.

R Gy. Zsombor. Dolgozataira szükségünk van. Ha vagyegy lapszám eltévedt a czim változtatással, kérjük tudatni, mert pótlólag megküldjük!

L. F. Sepsiszentgyörgy. Leveled kaptam és nagyon megörvendeztetett. A mint Kolozsvárról haza kerülsz, majd bővebben írok. Előre is jelzem, hogy mind jók.